

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera, soudce JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobce: **D. T. T.**, zastoupeného Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem, sídlem nám. 28. října 1898/9, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 5. 2019, č. j. OAM-389/ZA-ZA12-HA08-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 13. 5. 2020, č. j. 41 Az 32/2019 – 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Žalobce požádal dne 23. 4. 2019 o udělení mezinárodní ochrany. Dne 26. 4. 2019 s ním byl v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany proveden pohovor, ze kterého vyplynulo následující. Žalobce je státním příslušníkem Vietnamské socialistické republiky, národnosti KINH, bez vyznání, ve vlasti nebyl politicky aktivní. Do České republiky přicestoval poprvé v roce 2008 a pobýval zde na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání, poté na překlenovací víza. Je ženatý, manželka a dvě děti žijí ve Vietnamu. V rámci pobytu v ČR se třikrát vrátil do Vietnamu (2010, 2016, 2018). Jako důvod vycestování do České republiky uvedl možnost vydělávat zde peníze a uživit tak rodinu. Jako důvod obav z návratu uvedl právě strach ze ztráty obživy a nemožnost uživit rodinu. Jako důvody žádosti o mezinárodní ochranu uvedl: „*Přišel jsem o pobyt, ale moc se mi zde líbí a mám možnost zde vydělávat peníze a uživit celou rodinu. Jiný důvod nemám.*“

[2] Rozhodnutím uvedeným v záhlaví Ministerstvo vnitra zamítlo žalobcovu žádost o mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

[3] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 28. 5. 2020 žalobu ke Krajskému soudu v Brně a namítal, že splňuje přinejmenším podmínky pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu a pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Krajský soud žalobu rozsudkem ze dne 13. 5. 2020, č. j. 41 Az 32/2019 – 32, zamítl. Konstatoval, že neshledal žádný důvod zvláštního zřetele hodný, který by odůvodňoval udělení humanitárního azylu; ekonomická situace v zemi původu takovým důvodem není. Současně vyhodnotil žalobcovu žádost

jako reakci na zánik pobytového oprávnění, tj. jako prostředek k legalizaci jeho pobytu v České republice; k tomu však azylové řízení sloužit nemůže. Krajský soud neshledal také žádné důvody, pro které by měla žalobci být udělena doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu. Žalobce neuvedl žádné důvody opodstatňující obavu z návratu a ze zpráv o bezpečnostní a politické situaci ve Vietnamu takové důvody neplynou.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Namítal nesprávné posouzení věci krajským soudem, tedy kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Krajský soud nesprávně vyhodnotil důvody pro udělení humanitárního azylu, když za důvod žádosti označil snahu o legalizaci pobytu. Legalizace pobytu v České republice však byla jen prostředkem pro únik před podmínkami v zemi původu, které mu znemožňují se tam uživit. Jde o nutnost disponovat penězi a známostmi, které nemá. Současně se dle stěžovatele krajský soud nedostatečně vyrovnal s možností jeho perzekuce ze strany veřejné moci jako neúspěšného žadatele o azyl. Upozornil, že možnost vzniku vážné újmy má prospektivní povahu, takže není zcela nezbytné, aby žadatel o mezinárodní ochranu v minulosti již konkrétní akt pronásledování utrpěl.

[5] Závěrem stěžovatel uvedl, že považuje svou kasační stížnost za přijatelnou. Důvod přijatelnosti spatřuje v nutnosti posoudit otázku podání žádosti o mezinárodní ochranu nikoli bezprostředně po vstupu na území České republiky, ale až poté, kdy stěžovatel pozbyl oprávnění k pobytu. Dle jeho názoru je však potřeba každý případ posuzovat individuálně a ne žádosti nevyhovět s prostým odkazem na to, že nebyla podána bezprostředně po příjezdu do České republiky. Právě u osob, které zde před podáním žádosti o mezinárodní ochranu pobývaly na základě institutů zákona o pobytu cizinců, je přitom přirozené, že po tuto dobu zde potřeba mezinárodní ochrany nebyla. Ovšem pokud takovýto pobyt nadále již nebyl možný, a přitom zde stále existují azylově relevantní důvody (tedy hrozba pronásledování, či důvody pro udělení humanitárního azylu), neměla by je „*opožďenost*“ podání žádosti jaksi a priori „*diskvalifikovat*“. Právě řešení této otázky přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a jeví se jako vhodné, aby při posuzování žádostí žalovaný vždy své posuzování co nejvíce individualizoval, a tedy i zvažoval, zda „*opožďenost*“ jejich podání má nějaký vliv na jejich důvodnost.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti setrval na svém závěru, že v průběhu správního řízení neshledal žádné důvody, pro které lze udělit některou z forem mezinárodní ochrany podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb. Kasační stížnost považuje za nepřijatelnou.

[7] Vyjádření žalovaného zaslal Nejvyšší správní soud stěžovateli na vědomí.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud vyhodnotil kasační stížnost jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[9] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O žádný z těchto případů se však ve věci stěžovatele nejedná. Ačkoli usnesení, jímž se kasační stížnost odmítá

pokračování

pro nepřijatelnost, nemusí být odůvodněno (§ 104a odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud stručně odůvodnění připojuje.

[10] Stěžovatel tvrdí, že mu měl být udělen humanitární azyl. Nejvyšší správní soud setrvale judikuje, že „*smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z karet předpokládaných taxativními výtychy ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně, nehumánní azyl neposkytnout. [...] Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly*“ (rozsudek ze dne 11. března 2004 č. j. 2 Azs 8/2004 - 55; srov. též rozsudek ze dne 21. března 2018, č. j. 6 Azs 6/2018 - 33, či usnesení ze dne 7. prosince 2017 č. j. 10 Azs 286/2017 - 35). To však není případ stěžovatele.

[11] Obtíže se zajištěním obživy za důvody hodné zvláštního zřetele umožňující udělení humanitárního azylu považovány nejsou, jak plyne z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54: „*Obtíže žadatele o azyl stran obživy či možností seberealizace nelze bez přistoupení dalších okolností hodných zvláštního zřetele vnímat jinak, nežli jako důvody ekonomické, nepostačující k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ze znění zákona č. 2/2002 Sb.*“ Týž závěr Nejvyšší správní soud zopakoval např. v rozsudku ze dne 7. 8. 2007, č. j. 5 Azs 15/2007 - 79, v rozsudku ze dne 26. 1. 2017, č. j. 7 Azs 297/2016 - 28 nebo v usnesení ze dne 27. 11. 2019, č. j. 1 Azs 320/2019 - 30.

[12] Dále stěžovatel tvrdil, že jsou u něho dány důvody pro udělení doplňkové ochrany dle § 14 odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Doplňková ochrana dle § 14 odst. 2 písm. b) zákona o azylu je vyhrazena pro neúspěšné žadatele o mezinárodní ochranu, kterým by v případě návratu do vlasti hrozilo mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Stěžovatel v této souvislosti uvedl, že zná případy, kdy byli vietnamští občané navrátilí se do vlasti po tom, co se snažili získat azyl v zahraničí, podrobeni šikaně nebo byli uvězněni, a že se obává téhož. Z obecného tvrzení, že někteří navrátilci byli perzekuováni, nelze dovozovat, že totéž riziko skutečně hrozí i jemu a navíc v intenzitě představující vážnou újmu v podobě mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Především platí, že existuje zákonná povinnost žalovaného i správních soudů nevyzradit identitu žadatele o mezinárodní ochranu potenciálním původcům pronásledování nebo vážné újmy dle § 19 odst. 2 zákona o azylu, a proto není žádný důvod se domnívat, že by se vietnamské orgány měly o žádosti stěžovatele vůbec dozvědět. Stěžovatel také neuvedl žádné specifické znaky opodstatňující či zvyšující riziko, že bude vystaven špatnému zacházení; tyto důvody neplynuly ani z jiných skutečností, které o sobě uvedl. Závěr žalovaného, že podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14 odst. 2 písm. b) zákona o azylu nejsou dány, pokud stěžovatel odešel z Vietnamu do České republiky dobrovolně a za výdělkem, se státními orgány dosud žádný problém neměl, nebyl politicky angažován, proti své vlasti nikdy nevystupoval a za dobu svého pobytu v České republice se třikrát do Vietnamu vracel, aniž by měl následně problémy s vycestováním zpět do České republiky, je namístě.

[13] Stejně tak neshledává Nejvyšší správní soud důvody přijatelnosti v souvislosti s otázkou časového prodlení mezi vstupem stěžovatele na území České republiky a podáním žádosti o mezinárodní ochranu.

[14] Nejvyšší správní soud se k prodlení mezi vstupem na území a podáním žádosti o mezinárodní ochranu již několikrát vyjádřil (srovnej rozsudek ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, rozsudek ze dne 9. 2. 2006, č. j. 2 Azs 137/2005 - 51, nebo rozsudek ze dne 21. 1. 2016, č. j. 7 Azs 246/2015 - 50). Neodmítl paušálně možnost udělit mezinárodní ochranu, jestliže o ni nebylo zažádáno bezprostředně po vstupu. Nejvyšší správní soud

konstatoval, že cizinec má požádat o azyl neprodleně poté, co má k tomu příležitost, nikoli proto, že jiný postup by automaticky vedl k zmitnutí žádosti, ale proto, že „při podání žádosti o azyl s výrazným časovým odstupem po vstupu na území státu, kde mu může být ochrana formou azylu udělena, lze předpokládat, že důvody podání žádosti se již nemusí shodovat s důvody odchodu ze země původu, což může cizince z poskytnutí azylu vyloučit podobně jako žádost v jiné než první bezpečné zemi.“ (citováno z rozsudku ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81). Pozdější podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany tedy může snižovat věrohodnost žádosti, nemůže však být důvodem vylučujícím udělení mezinárodní ochrany v případě, že by žádost i tak byla opodstatněná, tj. pokud by jím uváděné důvody byly shledány tzv. azylově relevantními. To však, jak již bylo vysvětleno, není případ stěžovatele.

[15] Stěžovatel interpretoval rozhodnutí žalovaného tak, že právě prodlení mezi vstupem na území a podáním žádosti o mezinárodní ochranu bylo stěžejním důvodem zamítnutí: „[ž] rozhodnutí se podává, že i kdyby účastník shledal důvody pro její udělení, to, že žádost byla podána až ve výše popsané době, by automaticky znamenalo její zamítnutí.“ Tak tomu však nebylo. Žalovaný prodlením argumentoval ve prospěch svého závěru, že důvodem pro podání žádosti byla snaha o legalizaci pobytu na území ČR poté, co stěžovatel přišel o dosavadní pobytové oprávnění dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Současně, jak konstatoval krajský soud, skutková zjištění plynoucí z dosavadní historie pobytu stěžovatele a z jeho tvrzení v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany, takový závěr odůvodňují. Nejvyšší správní soud přitom dlouhodobě odmítá snahu o legalizaci pobytu cizince prostřednictvím institutů azylového práva (viz např. rozsudky ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 7/2003 - 60, ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44, č. 397/2004 Sb. NSS a další).

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že jeho ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na stěžovatelovy námitky a krajský soud se v napadeném rozhodnutí zjevně neodchyluje od výkladu dotčených ustanovení podaného v související judikatuře. Otázky nastolené v kasační stížnosti nejsou judikaturou řešeny rozdílně, nebylo třeba učinit judikaturní odklon a soud ani neshledal zásadní pochybení krajského soudu, jež by mohlo mít dopad do hmotněprávní sféry stěžovatele. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a je proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože kasační stížnost byla odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. listopadu 2020

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu